

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Dorpsstraat 15, Uffelte

projectnummer: P001499

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Dorpsstraat 15, Uffelte

Datum: 27-10-2022

Inleiding

KADER

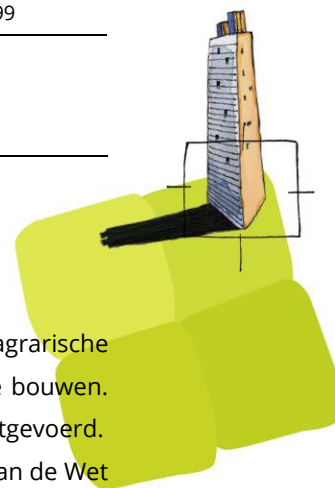
De initiatiefnemer is van plan om in het kader van een ruimte-voor-ruimte regeling agrarische bebouwing aan de Dorpsstraat 15 in Uffelte te slopen en hiervoor een woonhuis terug te bouwen. Om de plannen aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is ook om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is of dat het plan zo uitvoerbaar is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 12 oktober 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, circa 15 °C en windstil.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt in de dorpskern van Uffelte aan de Dorpsstraat 15. Het plangebied ligt ten noorden van de Dorpsstraat en wordt in het westen en oosten begrensd door erven. In het noorden liggen agrarische grasland- en akkerpercelen. In het plangebied staat een woonboerderij met aanbouw, schuren en een losstaand gastenverblijf ('punthuisje'). In figuur 1 zijn de verschillende gebouwen aangeduid met nummers.

De aanbouw aan de woonboerderij (1) bestaat uit een steensmuur met rabatdelen en een golfplaten dak. Aan de westzijde van het plangebied zijn verschillende gebouwdelen onderling verbonden en van elkaar gescheiden door wandjes van plaatmateriaal. Het gaat om een hooischuur, een afgesloten schuur (2) en twee verschillende kapschuren (3 en 4). Hierover liggen golfplaten. De buitenwanden bestaan uit rabatdelen (voorzijde en zijkant) en een lage steensmuur (achterzijde). In het noorden van het plangebied staat een voormalige pinkenstal (5), opgetrokken uit rabatdelen en golfplaat.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Ten zuidoosten van de pinkenstal staat een overkapping zonder muren met houten staanders en een golfplaten dak (6). Vlak hiernaast ligt de wagenstalling (7), een kapschuur van rabatdelen en een golfplaten dak. Tot slot staat er in het zuidoosten van het plangebied een 'punthuisje' (8) dat eigenlijk alleen bestaat uit een dak van dakpannen, een achterwand en een deur en ramen aan de voorzijde. Het plangebied is grotendeel verhard. Ten oosten van de woonboerderij ligt een gazon. Permanent oppervlaktewater is afwezig. Op het erf staan drie eiken.

De plannen bestaan uit de sloop van de aanbouw aan het woonhuis en de schuren 2, 3, 5, 6, 7 en 8. Er worden geen bomen gekapt. De woonboerderij, de hooischuur en een kleiner gebouwtje blijven staan. Ook het noordelijke deel van de kapschuur (4) blijft behouden. Grofweg op de plek van de pinkenschuur wordt een nieuwe woning gebouwd. (zie figuur 2).

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl. 1= woonboerderij met aanbouw, 2= dichte schuur, 3 en 4 = kapschuur 5=pinkental, 6 = wagenstalling, 7= kleine overkapping, 8=gastenverblijf.

Foto's 1 t/m 6. Impressie van het plangebied op 12 oktober 2022. Linksboven en rechtsboven de uitbouw van de woonboerderij (1). In het midden links, zicht op de kapschuren (3 en 4) en een deel van de pinkenstal (5). In het midden rechts, het dichte deel (2). Linksonder een van de compartimenten van de dichte schuur (2) en rechts van de kapschuur (3).

Foto's 7 t/m 10. Linksboven de westzijde van de pinkenstal. Rechtsboven de kleine overkapping (7). Linksonder de kleine overkapping (7) met de wagenschuur (6). Rechtsonder het gastenverblijf (8).

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 – 3.4 Wnb);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 – 3.9 Wnb);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (artikel 3.10 – 3.11 Wnb).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (artikel 3.11 Wnb). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in artikel 3.10 eerste lid van de Wnb.

Figuur 2. De inrichtingsschets van de twee nieuwe erven.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF op 19 oktober 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0 – 1 km) van het plangebied diverse beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het betreft een vaatplant, vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, twee dagvlindersoorten en drie libellensoorten. Hieronder wordt per soortgroep de relevante soorten besproken.

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit tuinbeplanting en kort gemaaid gazon. Het plangebied is verder grotendeel verhard. Opgaande beplanting op het erf bestaat uit eik en berk.

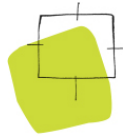
In de omgeving is in de afgelopen vijf jaar één keer de beschermde plantensoort groot spiegelklokje waargenomen (NDFF). Gezien de terreingesteldheid in het plangebied, met uitsluitend gazon en tuinbeplanting, in combinatie met de gebruikelijke groeiplaats van deze soort (licht vochtige kalkhoudende grond, veelal op extensief beheerde akkers) is deze en andere beschermde soorten niet in het plangebied te verwachten.

In de omgeving is de aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw, ransuil, kerkuil en steenuil bekend (NDFF). In het plangebied zijn geen huismussen waargenomen tijdens het veldbezoek. Ook zijn in de te slopen bebouwing geen nesten aangetroffen tijdens het veldbezoek. Geschikte nestplekken voor gebouwbewonende soorten huismus, gierzwaluw en steenuil zijn in de te slopen bebouwing ook niet aanwezig.

Tussen de golfplaten daken van de diverse gebouwdelen en de spanten zijn geen geschikte besloten ruimtes aanwezig. Aan de binnenzijde van een van de kapschuren (4) hangt wel een kerkuilenkast. Deze kast is opgehangen en wordt gecontroleerd door de kerkuilenwerkgroep van de Vogelwacht Uffelte en omstreken. Er is volgens de bewoners geen sprake van de aanwezigheid van een broedpaar van kerkuil. Een enkele keer heeft één exemplaar gebruik gemaakt van de kast als rustplek. Sporen van kerkuil zoals braakballen en krijtstrepen, die er op wijzen dat kerkuil recentelijk gebruik heeft gemaakt van de rustplek, zijn niet aangetroffen in het plangebied tijdens het veldbezoek.

Tussen de kantpannen van het punthuisje en boeidelen zijn smalle openingen aanwezig, maar vanwege de beperkte hoogte van het huisje van maximaal circa 2,5 m en de gladde oppervlakte zijn deze openingen niet invliegbaar voor gierzwaluw, die een vrij uitvliegruimte van tenminste drie meter hoog moet hebben. Voor huismus zijn de openingen te klein. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw in de schuren kan hierdoor uitgesloten worden.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

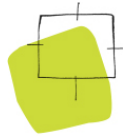
In de bomen op het erf zijn tijdens het veldbezoek eveneens geen nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd, sperwer en steenuil aangetroffen. Het plangebied zal door de inrichting mogelijk een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van huismus en kerkuil. In de bomen kunnen algemene vogels, zoals houtduif, merel en spreeuw broeden. Nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving zijn de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis bekend (NDFF). In de schuren met een golfplaten dak zijn geen besloten ruimtes aanwezig, waar vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben. De muren van de schuren worden gevormd door rabatdelen en bestaan uit een steensmuur, waarin ook geen spouw of besloten ruimtes aanwezig zijn.

Via openingen tussen kantpannen van de kopse kanten en de boeidelen van het punthuisje (8) , kunnen vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger hier wel onder het dak komen, waardoor ze hier een verblijfplaats kunnen hebben. De hoogte van de nokpan ligt op circa 2,5 meter vanaf het maaiveld. Dit is relatief laag om een goede aanvliegroute te vormen voor vleermuizen, maar het is niet onmogelijk voor een kleine, wendbare soort als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Ook de aanwezigheid van een verblijfplaats van laatvlieger kan niet volledig worden uitgesloten.

Het plangebied kan daarnaast onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, die uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (NDFF). In het plangebied zijn geen groenstroken aanwezig die een onderdeel vormen van een doorgaande structuur van opgaande beplanting, die dienst kan doen als essentiële vliegroute.

Vanwege de grote mate van verharding en het gazonbeheer vormt het erf maar marginaal leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde boommarter, das, eekhoorn, otter en steenmarter bekend. (NDFF). In de bomen zijn tijdens het veldbezoek geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom en de inrichting van het plangebied kunnen verblijfplaatsen van das, otter en boommarter ook uitgesloten worden. Sporen van deze soorten zijn ook niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. In de te slopen bebouwing zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor steenmarter aanwezig. Sporen van steenmarters, zoals prooiresten en latrines zijn ook niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. De bewoners geven aan geen overlast te hebben. Door de aanwezigheid van een hond en diverse katten is er ook een grote mate van verstoring voor deze soort. Hooguit kan steenmarter incidenteel foerageren in het plangebied.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt als voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Het is niet uitgesloten dat enkele exemplaren van algemene soorten als gewone pad en bruine kikker het plangebied als landbiotoop gebruiken. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

Uit de omgeving zijn de beschermde reptielen levendbarende hagedis en ringslang bekend. Ringslang is waargenomen voorkomen net buiten het plangebied, bij de vijver aan Veenbesstraat. Het erf en de bebouwing vormt geen geschikt biotoop voor deze soorten, er zijn ook geen mestbulten of composthopen aanwezig die als broedhoop voor ringslang kunnen dienen.

In de omgeving zijn ook de beschermde dagvlindersoorten grote vos en kleine ijsvogelvinder waargenomen (NDFF). Deze soorten zijn gebonden aan bossen, bosranden en houtsingels met de waardplanten, zoals wilde kamperfoelie (kleine ijsvogelvinder) of boswilg, zoete kers en iep (grote vos). Geschikt habitat is niet aanwezig in het plangebied. Dit geldt ook voor de uit de omgeving bekende beschermde libellensoorten beekrombout, gevlekte witsnuitlibel en noordse winterjuffer (NDFF).

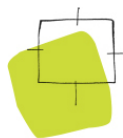
Overige beschermde soorten, uit de soortgroepen vissen en overige ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen en overige ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

De ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op jaar rond beschermde nesten van vogels. De kapschuur met de kerkuilenkast wordt niet gesloopt. Om verstoring van een eventuele rustplek te voorkomen is het aan te raden om de sloopwerkzaamheden van aan de kapschuur verbonden schuren uit te voeren in de periode september tot en met januari en geen gebruik te maken van bouwlampen.

Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaar rond beschermde nesten, zoals huismus en kerkuil, maar zal niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaar rond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor overige broedvogels geldt dat het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden

rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Bij de sloop van het 'punthuisje' gaan mogelijk jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) verloren. De sloop van de overige bebouwing heeft geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Het plangebied zal naar verwachting na de realisatie van de woning niet geheel ongeschikt worden als foerageergebied voor vleermuissoorten die bekend zijn uit de omgeving en die in bebouwd gebied kunnen foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het projectgebied in ruime mate alternatief foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door het verlies van foerageergebied treden niet op.

Het is niet uitgesloten dat steenmarter af en toe in het projectgebied foerageert. Voor deze soort vormt het projectgebied hooguit een zeer klein onderdeel van het foerageergebied. In omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger leefgebied aanwezig. Een negatief effect op steenmarter door verlies van foerageergebied kan worden uitgesloten.

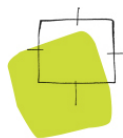
Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Drenthe. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale omgevingsvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe 2022 en de NNN kaart 2022.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op 770 m ten oosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Dit is het 'Holtingerveld'. Het plangebied ligt op 550 m ten westen van het dichtstbijzijnde NNN-gebied.

TOETSING

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan het Natura 2000-gebied 'Holtingerveld'. Hierdoor zijn in alleen potentiële effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht.

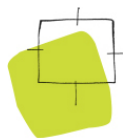
Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom is een AERIUS-berekening gemaakt waaruit blijkt dat tijdens de gebruiksfase geen sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden³.

Het NNN in Drenthe kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

³ BügelHajema adviseurs (19 oktober 2022) Berekening stikstofdepositie Dorpsstraat 15 te Uffelte

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Drenthe is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 12 oktober 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de sloop van het 'punthuisje' mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger in dit gebouwtje vast te stellen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Om verstoring van een eventuele rustplek van kerkuil te voorkomen is het aan te raden om de sloopwerkzaamheden van aan de kapschuur verbonden schuren uit te voeren in de periode september tot en met januari en geen gebruik te maken van bouwlampen.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedsbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Daarnaast is het plan niet in strijd met het provinciaal natuurbeleid van de Provinciale Omgevingsverordening. Het plan leidt tot slot niet tot negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden.